

STATISTIČNO POROČILO O UPORABI ŽIVALI V RAZISKAVAH V SLOVENIJI V LETU 2025

Vsako leto organizacije, ki izvajajo raziskave na živalih, poročajo o številu uporabljenih živali ter o namenu raziskav. Poročanje je obvezno na podlagi slovenske in evropske zakonodaje ter zagotavlja transparentno spremljanje uporabe živali v znanosti in oceno uspešnosti ukrepov za njihovo zaščito. V poročilu so zajeti podatki o številu in vrsti uporabljenih živali, namenu uporabe, dejanski težavnosti posameznih postopkov ter genetskem statusu živali.

Tabela 1: Število in vrsta uporabljenih živali v postopkih v letu 2025

Vrsta živali	Število
Miši	4068
Podgane	159
Kunci	50
Konji, osli in križanci	2
Prašiči	427
Drobnica	3
Domače kokoši	342
Ribe	104
SKUPAJ	5155

Tabela 2: Število in vrsta uporabljenih živali v postopkih (2020 – 2024)

Vrsta živali	2020	2021	2022	2023	2024
Miši	5290	5247	5005	3783	3776
Podgane	19	73	81	102	84
Hrčki	0	40	38	0	24
Kunci	68	68	73	64	47
Konji, osli in križanci	2	2	2	0	2
Prašiči	8	24	9	7	0
Ovce	2	42	2	3	3
Domače kokoši	407	266	383	536	6
Afriška krempljičarka	0	0	0	0	42
Ribe	0	55	930	240	54
SKUPAJ	5796	5817	6523	4735	4038

V letu 2025 je bilo v postopkih uporabljenih skupaj 5.155 živali. Tako kot vsako leto, največji delež uporabljenih živali predstavljajo laboratorijski glodavci (miši in podgane). V letu 2025 je bilo v raziskavah uporabljenih večje število prašičev kot pretekla leta. Uporabljeni so bili za namen visokošolskega izobraževanja in ohranjanja poklicne usposobljenosti. Največ živali je bilo uporabljenih za namen translacijskih in uporabnih raziskav (cca. 51 %), sledijo temeljne raziskave (25,6 %) ter regulatorna uporaba in kontrola kakovosti (21,0 %). Manjši delež živali je bil uporabljen za namen visokošolskega izobraževanja in usposabljanja ter za varstvo naravnega okolja za varovanje zdravja ali dobrobiti ljudi ali živali.

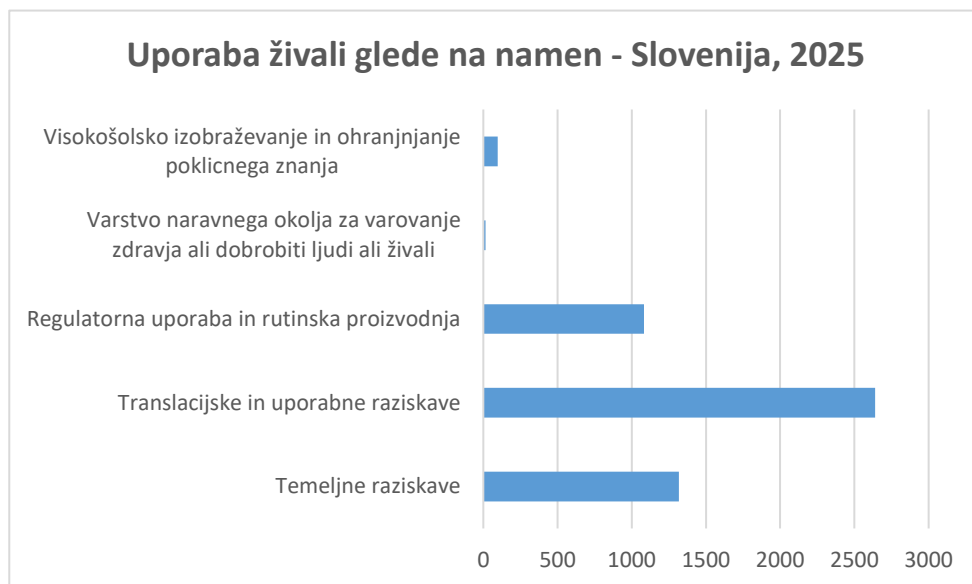
Večina živali je bila uporabljena za raziskave, povezane z zdravjem ljudi in živali. Več kot polovica vseh živali je bila vključena v tako imenovane uporabne oziroma translacijske raziskave, katerih cilj je prenos znanstvenih spoznanj v razvoj zdravljenja, diagnostičnih metod in drugih praktičnih rešitev. Približno četrtina živali je bila uporabljena v temeljnih raziskavah, ki pomagajo razumeti delovanje organizmov in bolezni.

Pomemben del uporabe živali je bil namenjen tudi preverjanju kakovosti in varnosti zdravil ter drugih bioloških proizvodov. Delež teh živali se v zadnjih letih zmanjšuje, saj se postopoma uvajajo alternativne metode, ki ne zahtevajo uporabe živali.

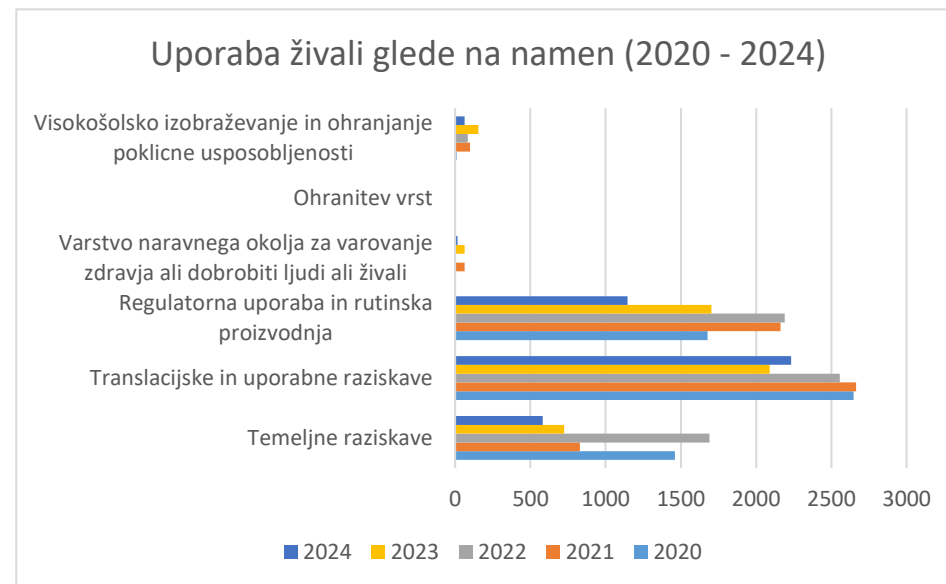
Manjše število živali je bilo uporabljeno za visokošolsko izobraževanje in usposabljanje strokovnega osebja.

Psi, mačke in primati se v Sloveniji v raziskavah ne uporabljajo.

Grafikon 1: Uporaba živali glede na namen v letu 2025

Grafikon 2: Uporaba živali glede na namen (2020 – 2024)

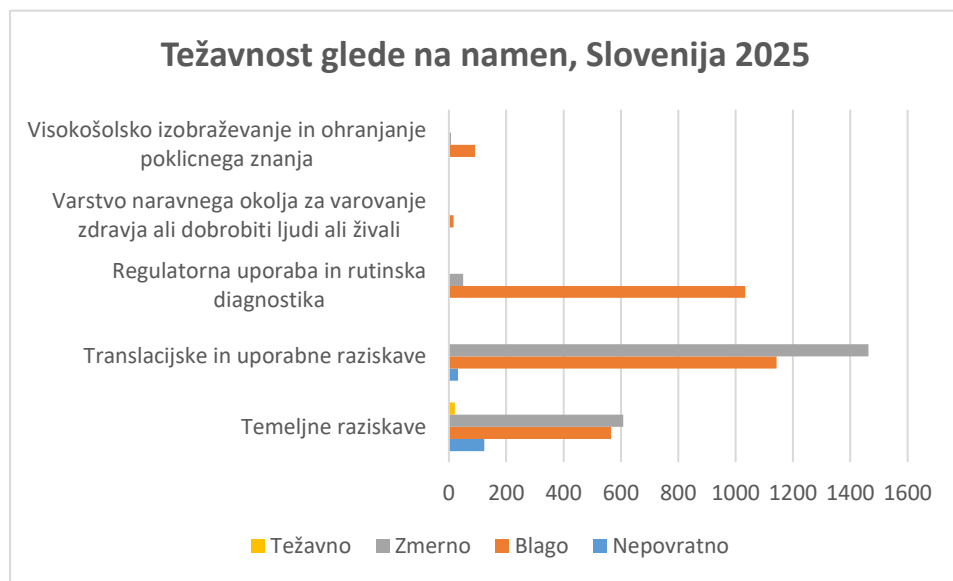

V okviru translacijskih in uporabnih raziskav je bilo največ živali namenjenih raziskavam na področju raka pri ljudeh (cca 80%) ter raziskavam na področju dobrobiti živali (452 živali). V okviru temeljnih raziskav so prevladovala raziskave prebavnega sistema, imunskega sistema, kardiovaskularnega sistema ter onkologije.

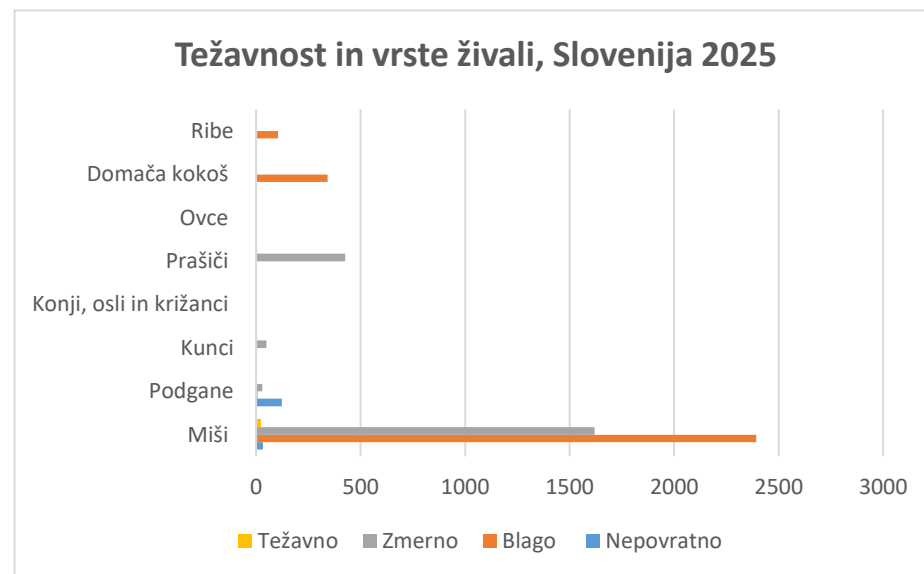
Za potrebe farmacevtske industrije, in sicer za kontrolo kakovosti, vključno z varnostjo in učinkovitostjo zdravil, je bilo v letu 2025 uporabljenih 21% živali (miši in kuni). V primerjavi s preteklimi leti se število zmanjšuje. Razlog je v manjšem številu uporabljenih miši zaradi manjšega števila serij, ki jih je bilo treba testirati. Število serij se razlikuje glede na povpraševanje na trgu in proizvodne zmogljivosti. Drugi razlog je postopno ukinjanje testa na kuncih in prehod na metodo, ki ne vključuje uporabe živali.

Za visokošolsko izobraževanje ter ohranjanje usposobljenosti je bilo namenjenih skupno cca 2% živali (miši, podgane, konji, prašiči in ribe). Postopki so bili večinoma blagi in namenjeni usposabljanju osebja za rokovanje z živalmi ter izvajanje postopkov v skladu z zakonodajo in načeli dobrobiti živali.

Grafikon 3: Težavnost postopkov na živalih v 2025

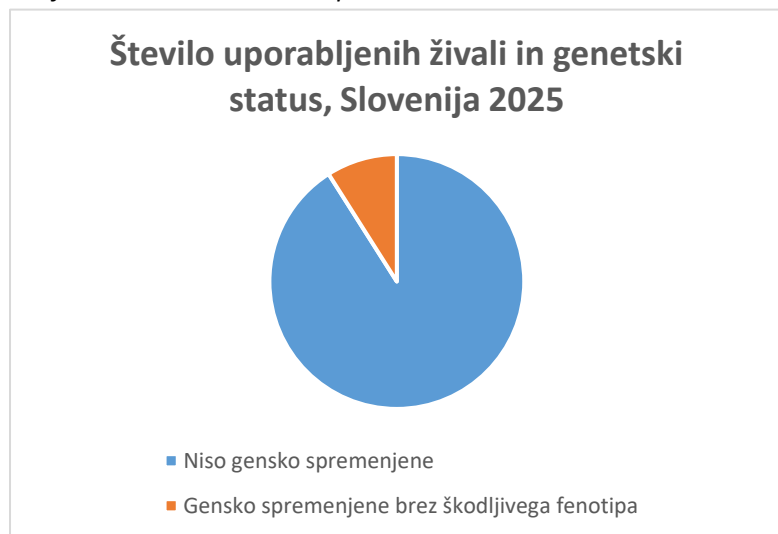

Grafikon 4: Težavnost po vrstah uporabljenih živali v 2025

Tako kot vsako leto, je bila tudi v letu 2025 večina postopkov razvrščenih med blage (cca 55%) in zmerne (cca 41%). Nepovratni postopki so predstavljali 3%, med težavne pa je bilo uvrščenih 0,4 %. Težavni postopki so bili večinoma povezani z raziskavami na področju raziskav raka pri ljudeh. Delež težavnih postopkov ostaja zelo nizek, kar kaže na učinkovito izvajanje ukrepov za zmanjševanje trpljenja živali in uporabo humanih končnih točk.

Grafikon 5: Genetski status po vrstah živali v 2025

V Sloveniji je večina živali, ki se uporabljajo za raziskave gensko nespremenjenih. Manjši delež živali, ki so gensko spremenjene, je brez škodljivih zdravstvenih posledic. Uporabljene so bile predvsem v raziskavah imunskega sistema ter razvojne biologije in onkologije.